בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ה.

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

1. אף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם קֹרֵא אֲנִי אֵלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו: ישעיה מח יג
2. תֵּבֹאוּם וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתֶךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: שמות טו יז
3. אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עֲשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: תהלים צה ה
4. כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה: תהלים ח ד
5. הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ:
תהלים יט ב
6. וְיָחַד תִּהְיֶה לֹךְ עַל אָזְנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּצָה וְחָפַרְתָּה בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צֹאָתֶךָ: דברים כג יד

עין משפט נר מצוה

יח א ב ג ד מיי' פכ"ד מהל' שנת הל"י סמג לאוין סה עוש"ע אה"ע סי' סו סעי' ו:
יט ה טוש"ע סי' סד:
כ ו מיי' פ"י מהל' אישות הל' יג סמג עשין מה עוש"ע אה"ע סי' סד סעי' ג:

לעזי רש"י

פושקונברס"ש [רשקומבריסי"ט]. הילוך.
קבלי"י [קיבל"א]. יחד, יז, יח.

תוספות רי"ד

ר"ח ורב המנונא דאמרי תרוייהו חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר פוסקין צדקה לעניים בשבת. וא"ר יעקב ב"א אר"י מפקחין פקוח נפש בשבת והולכים לב"כ ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת. ותנא רבי מנשה משרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת. וא"ר שמואל בר נחמני אר"י הולכין לטרטראות ולקרקסאות לפקח על עסקי רבים בשבת: תני בר קפרא בתולה נשאת בד' ונבעלת בה' הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים ואלמנה נשאת בה' ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם ותניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בו' שאם אתה אומר תבעל בחמישי למחר משכים הוא לאומנותו והולך. שקדו חכמים על תקנות בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים ה' בשבת ו' בשבת ושבת:

מתורת הש"ס

מ) שבת קנ. כ) (ועיי' כ. ב. לקמן ז.). ג) [ועיי' כתוב' שבת קנב: וסוכה כב. ד"ה ולא ותוס' פרהדרין מז:].

מעוס חשבונות. שאם יכנוס למוצאי שבת יעשה סעודה בלילה וימשוך בשבת מהו לריך להוציא וכתיב ובכר דבר (ישעיה נח): **מפקחים.** מוציאין לאור: **פיקוח.** פוסקונברמ"ש בלע"ז: **ערטיאות.** פלטי מלכים ושלטונים: **ללמדו אומנות.** מלוה הוא דכתיב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבל אשר נתן לך תחת השמש כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש: **אומנות.** שתהיה אומנו עם התורה ואמרינן בקידושין (דף כט.) שאביו חייב ללמדו אומנות: **שמא ישחוט בן עוף.** בשבת לצורך מוצאי שבת שיהא טרוד וישכח שהוא שבת: **שאל להיום בשני בשבת.** שצריכין להרכות בסעודה אחר השבת שהוא ערב יום כפורים: **ידחה.** לשלישי בשבת שמא ישחוט בן עוף לצורך סעודת מחר: **אין ליה רווחא.** בלילה שהסעודה אינה עד למחר: **הכא ליה ליה רווחא.** שהסעודה בלילה אחר השבת משחשיכה מיד: **ולא חיישינן לאיקרורי דעתא.** אם לא ימצא לה בתולים לא חיישינן שיתקרר כעסו בהאי פורתא: **ונבעלה בחמישי.** משתחשך ברביעי ותיכנס ליל חמישי: **ברכה לדגים.** פרו ורבו ומלאו את המים כו' (בראשית א): **הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם.** פרו ורבו ומלאו את הארץ (שם): **טעמא משום ברכה.** אבל מאן דלא קפיד אברכה משום איקרורי דעתא לא חיישינן משום האי פורתא: **ברכה דאדם עדיפא ליה.** ומיהו בששי לא תבעל בתולה דבזמן ארוך עד שני בשבת דאתו דייני חיישינן לאיקרורי אבל ברביעי עד חמישי לא חיישינן: **למחר משכים לאומנתו והולך.** שאין משאה אלמון באלמנה אלא יום אחד כדלקמן בפירקין (דף ז.): **חמישי בשבת.** יום חופה: **ושני בשבת.** מיבת ביאה: **אדם בטל.** למ"ד ברכה דאדם עדיפא אף זו תיבעל בששי למ"ד משום שקדו נבעלת בחמישי דהא לא יסכים לאומנתו: **גדולים מעשה לדיקים ממעשה ילירת שמים וארץ.** ומשום בר קפרא נקט לה דאיירי לעיל באגדה: **אף ידי.** חדא יד: מקדש מעשה ידי לדיקים הוא: **הכי קאמר.** האי ומעשה ידיו במעשה הלדיקים כתיב שקרוין מעשה שלהם מעשה ידיו של הקב"ה וה"ק ומעשה ידיו דהוא מעשה הלדיקים מגיד הרקיע שהרקיע מעיד עליהם לברות שהם לדיקים שמתפללין על הגשמים ומטר יורד: **יפד.** קניל"י בלע"ז: **יניח**

משום חשבונות אמר ליה אביי וחשבונות של מצוה מי אסירי והא רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרוייהו [מ]א חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר [2] פוסקין צדקה לעניים בשבת ואמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן [3] הולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת ואמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן מפקחין פיקוח נפש בשבת ואמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן הולכין לטרטייאות ולקרקייאות לפקח על עסקי רבים בשבת ותנא דבי מנשיא [4] משדרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אלא אמר רבי זירא גזירה שמא ישחוט בן עוף א"ל אביי אלא מעתה יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף התם דלנפשיה לא טריד הכא דלאחרים טריד אי נמי התם אית ליה רווחא הכא לית ליה רווחא השתא דאתית להכי ערב שבת נמי גזירה שמא ישחוט בן עוף איבעיא להו בתולה נשאת ברביעי ונבעלת ברביעי ולא חיישינן לאיקרורי דעתא או דלמא בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי דחיישינן לאיקרורי דעתא ת"ש דתני בר קפרא בתולה נשאת ברביעי [5] ונבעלת בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם טעמא משום ברכה אבל משום איקרורי דעתא לא חיישינן אי הכי אלמנה נמי תיבעל בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים ברכה דאדם עדיפא ליה ואי נמי משום שקדו דתניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי שאם אתה אומר תיבעל בחמישי למחר משכים לאומנתו והולך לו [6] שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל ישיהא שמח עמה שלשה ימים חמישי בשבת וערב שבת ושבת מאי איכא בין ברכה לשקדו איכא ביניהו אדם בטל אי נמי יום טוב שחל להיות בערב שבת דרש בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאילו במעשה שמים וארץ כתיב [1] אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב [2] מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך השיב בבלי אחד ור' חייא שמו [3] ויבשת ידיו יצרו ידו כתיב והכתיב יצרו א"ר נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב [4] כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת מיתיבי [5] השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד הרקיע ומאי ניהו מטר דרש בר קפרא מאי דכתיב [6] ויתד תהיה לך על אזנך אל תקרי אזנך אלא על אוזנך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון

מעמא דמשום ברכה דאדם עדיפא ליה וכין ליפנא דאי נמי משום שקדו ומשני דאיכא ביניהו אדם בטל אי נמי ר"ש שחל להיות כו' דליפנא דטעמא דבריתא משום שקדו ולא משום ברכה הכא דליכא שקדו נבעלת אם ילדה בחמישי אבל לליפנא קמא דטעמא דבריתא משום ברכה כדמשמע פשטא דבריתא אפילו באדם בטל אי נ"ש שחל להיות בערב שבת דליכא משום שקדו מכל מקום משום ברכה תבעל בששי ואפילו להאי ליפנא אי לאו שתקנו משום שקדו משום ברכה נאוה לא היו קונעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנא בחד בשבת: **דאילו** בשמים ובארץ כתיב אף ידי וגו'. דמשמע חדא לע"ג דמסיים קרא וימיני טפחה שמים ואמר בשילהי הקומץ רבה (מנחות לו: ושם) דיד היינו שמאל ח"כ תרתי כתיב מ"מ בחד מעשה ליכא אלא חד אבל במעשה לדיקים בחד מעשה כמו בית המקדש כתיב תרתי ידיס:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com